

Televizijsko obraćanje visokog predstavnika

Dobra večer.

Večeras se posebno obraćam građanima Mostara.

Ali moja poruka je također namijenjena svim građanima ove zemlje. Svima onima koji trpe zbog neodgovornih političara, zbog nefunkcionalnih vlasti, loših javnih usluga, visokih poreza.

Svi mi imamo svoje gradove poput Mostara. Belfast, Jerusalem, čak i Berlin – izmučeni gradovi koji su postali simboli podjele. Gradovi čiji su problemi uništili nadu i optimizam za budućnost, te zatrovali politiku njihovih zemalja. Činjenica da Mostar ima najvišu stopu iseljavanja mladih nije bez razloga. Moramo spriječiti da ta budućnost napušta Mostar, isto tako kao što moramo pružiti budućnost mladima ovoga grada i cijele BiH.

Upravo iz toga razloga sam pitanju Mostara posljednjih tjedana posvetio mnogo vremena. I upravo zbog toga vam se obraćam večeras.

Danas sam donio odluku da novom Statutu za grad Mostar dam zakonsku snagu.

Kao što mnogi od vas znaju, Stari most u Mostaru se obnavlja i bit će ponovno otvoren ove godine – što predstavlja snažan simbol fizičkoga, ponovnoga ujedinjenja i obnove ove zemlje.

Istovremeno, gradili smo i politički most. Svi politički predstavnici Mostara su sudjelovali u radu Povjerenstva za reformu grada Mostara. I uradili su prilično dobar posao – i odista, uspjeli su postići sporazum za 90% novoga Statuta za Grad.

Odluka koju sam danas donio predstavlja samo posljednjih 10% ovoga sporazuma – kamen temeljac za most koji će najzad ponovno ujediniti ovaj izuzetni grad i dati mu budućnost. U donošenju ovih odluka imao sam samo jednu stvar na umu. Ono što je u najboljem interesu građana cijeloga Mostara – svih građana, ne samo jedne skupine; svih konstitutivnih naroda, ne samo jednoga konstitutivnoga naroda.

Novi Statut neće stupiti na snagu još šest tjedana, kako bi se onima koji su odgovorni za pružanje usluga dao jedan vremenski period da se pripreme za ovu promjenu. Ali provedbu novoga Statuta ne možemo odgađati dulje od ovoga ukoliko želimo da bude u funkciji na vrijeme za izbore u listopadu.

Šta ovo znači za građane Mostara? Pa, u praktičnome smislu neće donijeti nikakvu trenutačnu promjenu. Sutra će isti ljudi biti odgovorni pružiti vam iste usluge na istome mjestu i na isti način kao i jučer. Ali nakon perioda od šest tjedana, ti dužnosnici neće raditi za općine, već za novu, ujedinjenu, jedinstvenu Gradsku upravu. Sa protokom vremena, ovo će dati stvarne, uočljive prednosti za građane Mostara.

Kako? Dozvolite mi da objasnim. Šest gradskih općina sada uzimaju 310 KM godišnje iz džepa svakoga muškarca, žene i djeteta u Mostaru. Taj novac će u budućnosti biti potrošen na građane, a ne na političare.

Mostar će, prema ovome Statutu, imati manje skupu, jedinstveniju i učinkovitiju upravu. “Ali, po kojoj cijeni?”, možda se pitate.

S obzirom na skoriju prošlost Mostara, potpuno je razumljivo da građani strahuju od dominacije jednoga naroda ili skupine. Žele biti zaštićeni garancijama umjesto obećanjima. Zbog toga su novim Statutom predviđene te garancije, ne u vidu nedjelotvornih paralelnih institucija na nacionalnoj osnovi kakve su postojale ranije, nego u vidu uravnoteženoga sustava glasovanja, podjele vlasti, mehanizama za zaštitu vitalnoga nacionalnoga interesa i pravila o načinu odlučivanja kojima će se onemogućiti da jedan konstitutivni narod sam upravlja gradom. Da li je ovo novina? Ne. Da li predstavlja opasnost? Ne. Više je riječ o preslikavanju mehanizama zaštite koji već postoje na drugim razinama u BiH.

Da li će Mostar uspjeti prevazići podjele i gorčinu prošlosti i prihvatiti prosperitetnu i stabilnu budućnost na kraju krajeva ne ovisi o meni nego o političkim liderima i ni o kome dugome.

U svojstvu visokoga predstavnika ja mogu pokazati put, ali vas ne mogu odvesti do cilja. Samo vaši političari mogu to uraditi. Samo oni mogu učiniti funkcionalnim novi Statut Mostara. Samo oni ga mogu i upropastiti. Međunarodna zajednica neće umjesto njih upravljati Mostarom ukoliko oni neće da rade posao za koji ih plaćate.

Ali mogu vam obećati da ću od vaših političara tražiti da odgovaraju za svoje postupke. Ukoliko budu odbijali da rade u interesu građana koji su ih izabrali i koji ih plaćaju, iskoristiću sve raspoložive ovlasti da ih privolim da to urade. Pri tome neću tražiti samo od političara Mostara da interese građana stave na prvo mjesto i učine Mostar funkcionalnim. I lidere na državnoj razini koji predstavljaju političke stranke Mostara ću smatrati odgovornim za funkcioniranje Mostara. Jednostavno nije prihvatljivo da kažu kako to nije njihov problem; ili da nemaju kontrole nad svojim strankama u Mostaru.

Kao čuvar Daytonskoga mirovnoga sporazuma, imam konkretne odgovornosti za Mostar čiji je status uređen u tome Sporazumu. To je moja odgovornost. Ja ne mogu niti hoću da je izbjegnem. Ali to se ne odnosi u istome smislu i na ostale gradove u BiH.

Ali nadam se da će rješenje koje nađemo za Mostar služiti kao smjernica i inspiracija za druge gradove u Bosni i Hercegovini. Međutim, da li će se to desiti i kako će do toga doći, nije moja odgovornost, nego odgovornost domaćih lidera.

Na kraju, to se ne može uraditi bez vas. Ukoliko želite novu budućnost za vaš grad, recite to vašim političarima. Učinite sve kako bi se čuo vaš glas.

Tako Mostar konačno može postati model za budućnost umjesto prokletstvo iz prošlosti.